

BARREAU DE BRUXELLES
ORDRE FRANÇAIS DES AVOCATS

Mlčenlivost v mediaci

Autoři: Martina Doležalová, Patrick Van Leynseele
červenec 2012

Mlčenlivost (důvěrnost) v mediaci

Důvěrnost mediace je základním pilířem mediace, neboť strany v mediačním řízení prezentují to, co by ve veřejném soudním řízení neuvedly. Nabízejí se potom ty možnosti řešení, které by nikdy nepřicházely v úvahu, pokud by strany neměly jistotu, že to, co bylo řečeno v mediačním řízení, se v eventuelním soudním řízení již nesmí veřejně sdělit.

Rozlišuje se hmotně-právní rovina důvěrnosti, která zahrnuje okruh adresátů, kterému je určena: strany, mediátoři, právní poradci stran, pomocný personál (překladaatelé, sekretářky, ...), ale též soudci (u soudních mediací).

Dále je to procesně-právní rovina, která dále rozlišuje, zda jde o ta omezení, která zakazují jedné straně odvolávat se na určitou skutečnost, či na omezení použití určitých důkazů, resp. jejich zákaz v ev. soudním řízení.

Vedle těchto dvou rovin omezení existuje úprava mlčenlivosti svědků, tedy např. mediátorů, právních poradců a zúčastněných třetích stran.

V Evropském etickém kodexu mediátora se k tomuto uvádí, že mediátor považuje za důvěrné veškeré informace, které souvisí s mediací, či z ní vzešly, včetně informace, že se mediace bude konat či se již konala, pokud nejde o informace, které jsou v rozporu se zákonem či veřejným pořádkem. Jakákoli informace sdělená mediátorovi jednou ze stran nesmí být sdělena druhé straně s výjimkou jejího souhlasu nebo pokud tak ukládá zákon.

Členským státům má být dáno k úvaze, zda-li rozsah důvěrnosti mediace stanoví legislativními prostředky či pouze jejich rozsah ponechá dohodě mezi stranami či zvolí kombinaci obou.

Pramenem důvěrnosti v mediaci je zejména jeho zákonná úprava, smlouva o provedení mediace, úprava provedená stavovskými předpisy (např. pro advokáty), case law (v ČR nikoli), či etické kodexy jiné instituce, kterou si strany zvolily. Je zjevné, že zde mohou vzniknout otázky konfliktů práva – např. mezi pravidly stanovenými etickými kodexy citovaných institucí; dále mezi vzdálenými přístupy, které uplatňují země s tradicí common law a země s civilně zaměřeným právem.

Samotná smlouva o provedení mediace není předmětem mlčenlivosti, ledaže si tak strany samy stanovily. Rovněž závěrečná dohoda vzešlá z mediace nepodléhá mlčenlivosti.

Co tedy podléhá mlčenlivosti? Jednak veškeré písemnosti o proběhlé mediaci, veškerá ústní komunikace v průběhu mediace. Dále platí zákaz pro mediátora působit v roli svědka v případném soudním řízení; ani soud nesmí požadovat předložení dokumentů z mediace.

V českém právu se ze zákona povinnost zachovávat mlčenlivost týká všech skutečností, o nichž se mediátor dozvěděl v souvislosti s mediací. Mlčenlivosti mohou zprostit mediátora pouze všechny strany sporu. Povinnost mlčenlivosti stíhá ze zákona pouze mediátora, strany nikoli. Doporučuje se strany zavázat mlčenlivostí ujednáním ve smlouvě o provedení mediace, např. pod sankcí smluvní pokuty. Zprostit mlčenlivosti mohou mediátora pouze všechny strany sporu. Ze zákona dochází k prolomení mlčenlivosti mediátora pouze v případě obrany sebe sama před soudem (jiným orgánem) či v kárném řízení (u ČAK – pro advokáty). U advokátů – mediátorů se uplatní prolomení mlčenlivosti ve vztahu k trestnímu zákonu (č. 40/2009 Sb.) a zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (č. 253/2008 Sb. ve znění pozdějších

předpisů) jako u advokátů nemediátorů per analogiam. Sankcí při nedodržení povinnosti mlčenlivosti je v ČR jednak možná náhrada škody, jednak jde o správní delikt; v případě advokáta pak jde nikoli o správní delikt, ale nastupuje kárné řízení u ČAK.